

I sesija. Idėjų įtaka ir apytaka

Vida Repšienė (VU)

Idėja, skonis ir darbas: Vakarų grožinės literatūros vertimai tarpukariu

Atsigręždami į laiko ženklus mėginsime aptarti Vakarų literatūros kelią į tarpukario Lietuvą. Kas vedė pirmuosius vertėjus, ne tik *liuosai versti, perpasakoti*, bet ir *kruopščiai versti* bei rinktis François Mauriac, po dešimtmečio gavusio Nobelio literatūros premiją, kūrinį? Kodėl skubėta ne tik *duoti* gerai perkamų egzotiškų ir populiariųjų romanų vertimų (žadėjusių materialinį atlygį), bet ir atsigręžta į anglų klasiką, ryžtasi bandyti atrakinti ir Thoma Manno, Friedricho Nietzsche'ės tekstus? Pranešime keliami prielaida, kad tokius pasirinkimus lėmė sau formuluojamas uždavinys – idėja savo darbu įnešti indėlį į jaunosios valstybės *kūrybą*.

Bernadeta Ramanauskienė (ŠU, VDU, KU ir LKI jungtinė doktorantūra)

Modernioji Juozo Glinskio drama: moralinės idėjos istoriografiniuose kontekstuose

Juozas Glinskis – viena svariausių figūrų lietuvių moderniosios dramos pasaulyje. Jo pjesėse aktualizuojamos moralės problemos. 2008 m. pasirodžiusiame rinkinyje *Amoralitetas* to paties pavadinimo antiutopijoje Lietuva aprėpiama iš dangaus horizonto – ją valdančių ir ten sėdinčių Šėtono dievų akimis. Kitame, tragišku farsu vadinamame kūrinyje *Spąstai nelabosioms dvasios pagauti*, žinomi Lietuvos rašytojai bando patekti į ežero saloje statomą Panteoną. Ironiškai išryškinamos kūrėjų biografijos: perteikiamos visos ydos, pavyzdžiui, dalyvavimas sovietinės valdžios struktūrose, sovietinės tėvynės šlovinimas.

Aušra Gudavičiūtė (LLTI)

Antonino Artaud idėjų dekonstrukcija Jacques'o Derrida straipsniuose: dramos klausimas

Filosofas Derrida yra skyręs ypatingą dėmesį *žiaurumo teatro* kūrėjo, teatro praktiko ir teoretiko Antonino Artaud (1896–1948) diskursyviniam palikimui. Analizuodamas Artaud ir Nietzsche'ės, Artaud ir Freudo santykius, Derrida kėlė klausimą apie Artaud idėjų įtaką ir jų pritaikymo problemas šiuolaikiniame teatre. Remiantis Derrida straipsniais „La parole soufflée“ (1965) ir „Žiaurumo teatras ir vaidinimo pabaiga“ („Le théâtre de la cruauté et la clôture de la représentation“, 1966), filosofine Kristinos Karvelytės studija „Antonino Artaud *žiaurumo teatras*“ bei kita literatūra, pranešime bus aptarta, kaip Derrida, atskleisdamas Artaud raštuose atliktą klasikinio (draminio)

teatro dekonstrukciją, dekonstravo paties Artaud minčių metafiziką. Pranešime taip pat reziumuojamos Artaud, kaip postdraminio teatro pradininko, dekonstrukcinės idėjos ir aptartas jų ribotumas.

Elžbieta Banytė (LLTI)

Graikiškosios tapatybės orientyrai Niko Gatso siurrealistinėje poemoje *Amorgas*

Siurrealistinė poema *Amorgas*, išleista vokiečių okupacijos metais (1943 m.), kritiku laikoma vienu autentiškiausių ir įdomiausių XX a. graikų literatūros tekstų. Tankus intertekstų tinklas, tarminiai leksiniai vienetai, istorinės nuorodos daro poemą daugiasluoksnę. Pranešime, išsamiau analizuojant antrą *Amorgo* dalį, bandoma įsigilinti į intertekstų lauke besiskleidžiančius graikiškosios tapatybės orientyrus. Avangardinė forma traktuojama kaip idėja jungti išskaidytą ir pakrikusią tradiciją suteikiant jai su sociokultūrine situacija koreliuojančią formą.

II sesija. Užvaldančios idėjos

Gabrielė Jasiūnienė (VU ir LII jungtinė doktorantūra)

Žemaitijos bajorų Bilevičių heraldika XVI–XVII a.

Bilevičiai – viena įtakingiausių vietinių bajorų giminių XV–XVIII a., ilgą laiką priklausiusi Žemaitijos politiniam elitui. Giminės atstovai savo herbuose ir antspauduose vaizdavo gulsčią stačiakampį, kurio viršuje ir abiejuose šonuose pavaizduoti įsmeigti kryžiai. Dėl giminės herbo vietinės kilmės abejonių nekyla. Duomenų apie jų herbą pateikiama Bartošo Papročio, Simono Okolskio, Alberto Vijūko Kojelavičiaus herbnyuose. Tiesa, ypatingai Okolskio herbyne pastebimas siekis Bilevičių herbą priartinti prie lenkiškosios heraldikos tradicijų, suteikiant jam lenkišką pavadinimą *Mogila (Kapas)*. Pranešime keliamas klausimas, ką simbolizavo / galėjo simbolizuoti toks giminės herbas, bei ką savo herbiniuose antspauduose norėjo parodyti Bilevičiai.

Gintarė Petuchovaitė (VU)

Antikristo idėja XVI a. poleminėje literatūroje

Antikristo, kaip blogio, idėja egzistavo visais krikščionybės amžiais, per kuriuos įgavo skirtingų pavidalų ir patyrė įvairių transformacijų. Reformacijos ir religinių konfliktų metu klestėte suklestėjo Martyno Liuterio iškelta bei išplėta popiežiaus, kaip Antikristo, idėja, priimta ar atmesta kitų konfesijų atstovų sąmonėje. XVI a. Antikristo

diskursas buvo išvystytas iki niekad neregėto masto ir poveikumo tiek religinėje, tiek politinėje, tiek ir kultūrinėje srityse. Pranešime siekiama rekonstruoti Bažnyčios reformos lyderių naujai plėtotus Antikristo vaizdinius ir susisteminti galimas jų funkcijas Vakarų Europos ir Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės poleminėje literatūroje.

Simona Jaskelevičiūtė (VU ir LLTI jungtinė doktorantūra)

Mergeliškumo (*virginitas*) idėja kaip krikščioniška asketiško gyvenimo forma

Mergeliškumas (*virginitas*) kaip tam tikra asketiško krikščioniško gyvenimo forma, kylanti iš artimo individo santykio su Dievu ir Jėzumi, kuri grindžiama galimybe labiau atsiduoti tarnavimui, tapo vis aktualesnė krikščionybei įgaunant vyraujančios religijos pozicijas. Ankstyvosios krikščionybės amžiais tai buvo tikra inovacija krikščionių mokyme, kurios nebuvo stengiamasi derinti prie vyraujančios moralės. Svarstymai mergeliškumo tema pasipila jau III a. (Tertulijonas, Kiprijonas, Novacijonas, Metodijus, Atanasas, Bazilijus Didysis, Jonas Auksaburnis, Ambraziejus), tačiau sistemišką mergeliško gyvenimo būdo vadovą ir principus IV a. pasiūlo šv. Jeronimas savo laiške *Apie saugotiną mergeliškumą (De virginitate servanda)*. Iškart po publikacijos šis laiškas tapo sensacija tarp Romos krikščionių, o pats Jeronimas pripažino, jog veikalas nebuvo sutiktas palankiai. Pranešime aptariama Jeronimo siūloma mergeliško gyvenimo būdo programa, jos kritika ir recepcija vėlyvojoje Antikoje.